

VADLĪNIJAS EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENU PASĀKUMU ORGANIZATORIEM 2026

Labdien!

Gaidot gada lielāko publisko notikumu kultūras mantojuma nozarē, vēlamies dalīties ar informāciju, kas pasākumu rīkotājiem kalpos kā iedvesma un palīgs, kļūstot par daļu no plašā Eiropas kultūras mantojuma dienu notikuma.

Izsakām patiesu pateicību par jūsu ikdienā ieguldīto darbu kultūras mantojuma saglabāšanā. Eiropas kultūras mantojuma dienas ir lieliska iespēja parādīt visai Latvijai un Eiropai jūsu īpašumā esošās vērtības, izaicinājumus, kā arī gandarījumu, ko sniedz kultūras pieminekļa īpašnieka statuss.

Priecājamies, ka šogad esat kopā ar mums, un ceram uz veiksmīgu un iedvesmojošu sadarbību!

Jūsu Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS

Eiropas kultūras mantojuma dienu mērķis ir tuvināt cilvēkus kultūras mantojumam, atverot kultūrvēsturisku objektu durvis - it īpaši tās, kas vai nu parasti ir slēgtas vai arī ir tikai daļēji pieejamas ikdienā. Eiropas kultūras mantojuma dienas dod iespēju pievērst lielāku uzmanību kultūrvēsturiski vērtīgiem objektiem, organizējot speciālistu vadītas ekskursijas, izstādes, koncertus, u.c. Eiropas kultūras mantojuma dienas ir kļuvušas par vienu no svarīgākajiem Eiropas kultūras dzīves notikumiem. Tradīcija sākās 1984. gadā Francijā, kad notika pirmās *Vēstures pieminekļu atvērto durvju dienas*. Dažus gadus vēlāk iniciatīvu pārņēma arī Nīderlandē, Luksemburgā, Zviedrijā, Maltā, Beļģijā un citās Eiropas valstīs.

Katru gadu Eiropas kultūras mantojuma dienas tiek veltītas konkrētai tēmai un 2026. gadā visas valstis vienojošā tēma ir kultūras mantojuma apdraudējums. Latvijā tā ir definēta kā **“Kultūras mantojums: krīzes un risinājumi”**, tāpēc aicinām pievērst uzmanību gan riskiem, kas apdraud mantojuma saglabāšanu, gan sabiedrības iespējām šos riskus mazināt. Tēma rosina skatīt kultūras mantojumu ne tikai kā pagātnes liecību, bet kā dzīvu un mainīgu resursu, kura nākotne ir atkarīga no mūsu šodienas izvēlēm.

Kultūras mantojumu ietekmē dažādu veidu krīzes:

- klimata pārmaiņas un vides ietekme, kas paātrina ēku un ainavu degradāciju, veicina plūdu, vētru un erozijas radītos bojājumus.
- demogrāfiskās un sociālās pārmaiņas, kas veicina tradicionālo prasmju izzušanu un kultūrvēsturisko vietu pamestību.
- ekonomiskie izaicinājumi, kas ierobežo resursus mantojuma uzturēšanai un atjaunošanai.
- urbanizācija un attīstības spiediens, kas nereti rada konfliktu starp saglabāšanu un jaunu funkciju ieviešanu.
- zināšanu un izpratnes trūkums, kas var novest pie neatbilstošas apsaimniekošanas vai mantojuma vērtību nenovērtēšanas.

Vienlaikus krīzes situācijas bieži kļūst par impulsu pārmaiņām, veicinot jaunas pieejas, sadarbības formas un radošus risinājumus.

NORISES LAIKS

- **Laiks:** 2026. gada 10.–13. septembris.
- **Koordinators:** Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.
- **Rīkotāji:** Objektu īpašnieki vai valdītāji, piesaistot pašvaldības, NVO un brīvprātīgos. Izvēloties objektus, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde novērtē īpašnieka ieguldījumu un labās prakses piemērus.

PASĀKUMI OBJEKTOS

Pasākumi kultūras mantojuma objektos ir īpaši nozīmīgi - tie **savieno vietu, stāstu un cilvēku pieredzi** vienā veselumā. Tie nav tikai informatīvi pasākumi – tie veido attieksmi pret mantojumu un veicina sabiedrības līdzatbildību.

Īstenojot pasākumu Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros jums ir iespēja:

- apmeklētājiem skaidrot mantojuma vērtību un apdraudējumus, izstāstot tieši sava objekta stāstu;
- veicināt sabiedrības līdzdalību un atbildības sajūtu par kultūras mantojuma saglabāšanu, parādot, ka objekts nav tikai pagātnes liecība, bet dzīva vērtība, kuras nākotne ir kopīga atbildība;
- sniegt apmeklētājiem iespēju mācīties caur klātbūtni un pieredzi, iepazīstot ne tikai problēmas, bet arī risinājumus – restaurācijas procesus, preventīvos pasākumus un ikdienas darbu mantojuma saglabāšanā;

- palielināt objekta redzamību un atpazīstamību nacionālā un Eiropas mērogā, iekļaujoties kopīgajā Eiropas kultūras mantojuma dienu programmā un komunikācijā.

PASĀKUMA VADLĪNIJAS

- **pasākuma rīkotājs** - objekta īpašnieki/pārvaldītāji un institūcijas (pašvaldības, muzeji, biedrības, draudzes u. c.), kuru **objekti publicēti** Eiropas kultūras mantojuma dienu 2026. gada izdevumā un var nodrošināt drošu apmeklējumu un saturu atbilstoši gada tēmai;
- pasākumam pēc iespējas ir jābūt **bez maksas**, vai par **pazeminātu maksu**, lai nodrošinātu pēc iespējas plašāku sabiedrības iesaisti un vienlīdzīgu piekļuvi kultūras un izglītojošām aktivitātēm, kā arī stiprinātu iedzīvotāju piederības sajūtu savām kopienām;
- pasākumos pēc iespējas jāiesaista **dažādas sabiedrības grupas** – bērni, jaunieši, uz ģimeni vērsti pasākumi, personas ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem;
- pasākuma norises vietai jābūt iespēju robežās **fiziski piekļūstamai** dažādām sabiedrības grupām, piemēram, personām ar kustību traucējumiem, senioriem, vecākiem ar bērnu ratiņiem. Informācijai par pasākumu jābūt viegli atrodamai digitālajā vidē, vēlams atbilstoši piekļūstamības standartiem. Jānorāda informācija par norises vietas piekļūstamības līmeni. Aicinām pasākumos iesaistīt dažādas sabiedrības grupas, tai skaitā personas ar invaliditāti vai funkcionāliem traucējumiem, piedāvājot tādus risinājumus kā vieglā valoda, zīmju valodas tulkojums vai subtitri, kur tas iespējams;
- objektos, kur notiek pasākums, jābūt izkārtam Eiropas kultūras mantojuma dienu **karogam**.

PASĀKUMU PLĀNOŠANA UN ĪSTENOŠANA

NACIONĀLĀS KULTŪRAS MANTOJUMA PĀRVALDES IESAISTE UN ATBALSTS

Pasākums ir viens, bet rīkotāju daudz! Eiropas kultūras mantojuma dienas savā formātā ir unikāls pasākums Latvijas kultūras telpai, jo kā rīkotājus apvieno gan kultūras vietas, kas apmeklētājus uzņem ikdienā, gan privātpašniekus, kuri atver savas durvis, iespējams pirmo reizi, vai iestādes, kas apkalpo klientus, taču nerīko kultūras pasākumus. Eiropas kultūras mantojuma dienas ir viens no dažiem pasākumiem, kas gada laikā notiek visā Latvijā.

Kā pasākuma koordinators Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde:

- iekļauj pasākumus **kopējā Eiropas kultūras mantojuma dienu programmā**, kas tiek publicēta iestādes tīmekļvietnē nkmp.gov.lv, kā arī izplatīta iestādes oficiālajos sociālajos tīklos un komunicēta ar medijiem.
- veido Eiropas kultūras mantojuma dienu **kopējo vizuālo identitāti**, nodrošinot pasākumu rīkotājus ar individuālo pasākumu **plakātu** (drukātu un digitālu) **veidnēm** un **sociālo tīklu ierakstu veidnēm**, Eiropas kultūras mantojuma dienu un Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes logo, lai mūsu kopīgie svētki iegūtu vienu dizainu, sniedz vadlīnijas to izmantošanā, rakstiski, vai rīkojot vebināru.
- paredz citus **kopējos pasākuma elementus**: sociālajos tīklos, publicējot jebkādu informāciju par Eiropas kultūras mantojuma dienām lietojams tēmturis **#EKMD2026** (var izmantot arī Eiropas kopīgos tēmturus **#EuropeanHeritageDays** **#HeritageAtRisk**), kas palīdzēs caur vienu pasākumu atrast arī pārējos; ierakstos jāatzīmē Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde - **@mantojums**, kas ļaus iestādes sabiedrisko attiecību speciālistam redzēt jūsu reklāmas materiālu un ar to padalīties (ņemot vērā, ka ierakstu būs daudz, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ar ierakstiem dalīsies izlases kārtā); **nodrošinās informatīvu rindkopu par kopējo Eiropas kultūras mantojuma dienu pasākumu**, kas jāpievieno visiem publicitātes materiāliem gan sociālajos tīklos, gan presē;
- veido **tematisko pasākuma karti**, izmantojot *Google maps* platformu, tajā iekļaujot visus 2026. gada Eiropas kultūras mantojuma dienu pasākumus, saite tiks iekļauta reklāmas materiālos.
- sagatavo **kopējo pasākuma plakātu**, kas būs pieejams izplatīšanai gan drukātā, gan digitālā formā.
- katram objektam, kurā tiek organizēts Eiropas kultūras mantojuma dienas pasākums **izsniedz lietošanā oficiālo karogu**, kas ir starptautiskā pasākuma atpazīšanas zīme.
- pēc pieprasījuma sniedz **konsultatīvu atbalstu pasākumu plānošanā**, tostarp ieteikumus par pasākumu formātiem, mērķauditoriju sasniegšanu, drošības jautājumiem.

PASĀKUMU RĪKOTĀJU PIENĀKUMI

Piekrītot rīkot Eiropas kultūras mantojuma dienu pasākumus savā objektā, aicinām pārdomāt:

- **līdzdalības formu** - vai objekts būs atvērts apmeklētājiem noteiktā laika posmā, vai tiks rīkots īpašs pasākums (tematiska ekskursija, lekcija, radošā darbnīca, diskusija, demonstrējums u. tml.) ar konkrētu sākuma un beigu laiku. Ieteicams izvēlēties formātu, kas vislabāk ļauj atklāt objekta stāstu un saikni ar Eiropas kultūras mantojuma dienu gada tēmu;

- **pasākuma mērķauditoriju** – vai pasākums paredzēts bērniem, jauniešiem, ģimenēm, nozares speciālistiem vai plašākai sabiedrībai, un attiecīgi pielāgot pasākuma saturu, valodu, ilgumu un aktivitāšu formu, lai sasniegtu izvēlēto auditoriju. Ja vēlaties uzrunāt konkrētu mērķauditoriju, pasākums jāplāno atbilstoši tās vajadzībām un interesēm.
- **pasākuma atbilstību Eiropas kultūras mantojuma dienu kritērijiem** - aktivitātes ir saistītas ar kultūras mantojuma saglabāšanu, popularizēšanu un izpratnes veicināšanu, kā arī atbilst veselības, drošības un apmeklētāju plūsmas prasībām konkrētajā objektā;
- **pieejamie resursi** – finanšu iespējas, cilvēkresursi, laika un tehniskais nodrošinājums, lai pasākums būtu kvalitatīvs, drošs un ilgtspējīgi īstenojams bez pārmērīgas slodzes objekta īpašniekiem;
- **pasākuma publicitāti** - pasākuma kopējo publicitāti īsteno Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, taču ikviens rīkotājs ir pasākuma vēstnesis, tāpēc visi aicināti pārdomāt iespējas nodrošināt informācijas izplatīšanu (sociālie tīkli, pašvaldības kanāli, vietējie mediji, sadarbības partneri), lai sasniegtu iecerēto auditoriju un palielinātu objekta atpazīstamību Eiropas kultūras mantojuma dienu kopējā programmā. Pasākuma aprakstā vienmēr jāiekļauj informācija par piekļuvi, pasākuma ilgumu, mērķauditoriju, pieteikšanās noteikumiem, maksas/ bezmaksas pasākums, kā arī kopējā informācija par Eiropas kultūras mantojuma dienām un jāievēro vienotā pasākuma vizuālā identitāte.

Publicitātes nodrošināšanai no pasākuma norises organizatoriem ieteicams uzņemt vismaz dažas fotogrāfijas pasākuma laikā, kas var tikt izmantotas Eiropas Kultūras mantojuma dienu komunikācijā un atskaitēs. Pasākuma laikā redzamā vietā jāizvieto informācija, ka notiek fotografēšana un/vai filmēšana.

Ieteikumi preses paziņojuma sagatavošanai: ja iespējams informāciju pasniegt iespējami īsāk, izdomājot trāpīgu virsrakstu, ko norādīt arī e-pasta temata laukā, kas piesaistītu mediju uzmanību. Spēcīgam virsrakstam jāseko spēcīgam “līdam” - īsa rindkopa, kas atbild uz pieciem jautājumiem: Kas? Kad? Kur? Kas rīko? Kāpēc? Centieties sasniegt pēc iespējas vairāk žurnālistu un esiet pieejams plašākas informācijas sniegšanai.

Rīkojot pasākumu, ieteicams **apzināt iespējamus sadarbības partnerus:** dažādus pašvaldības dienestus, nevalstiskas organizācijas, brīvprātīgo apvienības, tūrisma veicināšanas institūcijas, jauniešus, vietējos medijus, skolas un citas izglītības iestādes, vietējos uzņēmumus (viesnīcas, restorāni) u.tml.

Minētā **informācija par pasākumiem līdz 2026. gada 16. augustam** jāiesniedz Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei **publicēšanai** kopējā informatīvajā saturā. Informācija jāsniedz mirklī, kad viss par pasākumu ir zināms (paredzot iespēju, ka notiek pēdējā brīža izmaiņas), izmantojot tiešsaistes formu, uz kuru saņemsiet saiti augusta sākumā. Aicinām ņemt vērā, ka kopējo pasākumu iespējams uzsākt reklamēt brīdī, kad saņemta informācija par visiem pasākumiem, tāpēc ir svarīgi to apkopot laikus.

PĒC PASĀKUMIEM

Pēc pasākuma lūgšim aizpildīt novērtēšanas anketas, lai uzlabotu turpmāko sadarbību Eiropas kultūras mantojuma dienu organizēšanā.

KONTAKTINFORMĀCIJA

Pasākumu koordinē Administratīvā nodaļa. Par vispārīgiem jautājumiem sazināties ar Baibu Brici: +371 67228808; baiba.brice@nkmp.gov.lv

Pasākuma publicitāti koordinē sabiedrisko attiecību speciāliste. Par publicitāti, intervijām, konsultācijām saistībā ar ierakstiem vai labām idejām vai pamanītām kļūdām sazināties ar Lindu Zonni-Zumbergu: +371 66164783; linda.zonne-zumberga@nkmp.gov.lv

Reģionus vislabāk pārzina reģionālās nodaļas, tāpēc ar jautājumiem droši var vērsties arī savā reģionālajā nodaļā:

Rīga: +371 67213757; riga@nkmp.gov.lv

Zemgale: +371 26638974; +371 20282693; zemgale@nkmp.gov.lv

Kurzeme: +371 63321955; +371 26342068; kurzeme@nkmp.gov.lv

Latgale: +371 26392723; +371 29395623; latgale@nkmp.gov.lv

Vidzeme: +371 26634037; +371 64123834; vidzeme@nkmp.gov.lv

NODERĪGA PAPILDUS INFORMĀCIJA

- EUROPEAN HERITAGE DAYS 2026,
<https://www.europeanheritagedays.com/sites/default/files/2026-01/Heritage%20at%20Risk%20Revive%2C%20Resist%2C%20Reimagine%20-%20European%20Heritage%20Days%20Brochure%202026.pdf>
- How To Encourage Participation in this Year's Heritage at Risk Theme,
<https://www.europeanheritagedays.com/EHD-Programme/Press-Corner/News/How-To-Encourage-Participation-in-this-Years-Heritage-at-Risk-Theme>